

[Landbrugsministeren.]

sikkert slet ikke gennemtænkt, hvad det vil betyde. Hvis vi nu blev enige om at vedtage dette Forslag og sige: Lad os nu se, nu stiller vi de 50 Mill. Kr. til Raadighed paa den Maade, saa er jeg ganske sikker paa, at det første Resultat, der vilde fremkomme, var, at alle Kreditorer Landet over — alle de mange Kreditorer, som nu holder sig stille — vilde rejse sig og forlange Akkord, og saa vilde de vel at mærke ikke være medgørlige, for saa vilde de sige: Nu er der Penge fra Staten, der er 50 Mill. Kr., det gælder om at melde sig hurtig og tage Munden fuld, desto mere kan vi faa ved en saadan Akkord.

I det hele taget maa ærede Medlemmer jo ikke glemme, at der vises en overordentlig stor Liberalitet fra Kreditorernes Side i disse Tider. Kreditorerne er meget ofte lige saa fattige som Debitorerne; der er saamænd i Regelen ikke saa overordentlig stor Forskel. Kreditor kan være en fattig Købmand, der har Panterrettigheder, og som maaske sidder lige saa yderligt i det som Landmanden, der skylder. Jeg maa ærlig talt sige, at selv om jeg er Landmand, er jeg i dette Forhold paa Købmandens Side, for han har jo for kontante Penge købt de Foderstoffer og den Gødning, som Landmanden faar, saa han har egentlig første Ret til at faa sit Krav opfyldt. Enhver, der er kendt med Forholdene, vil sikkert vide, at ikke blot fra Statens Side, men ogsaa fra private Kreditorers Side vises der en overordentlig stor Eftergivenhed ikke alene med Hensyn til Afdrag, men ogsaa med Hensyn til Renter. Men jeg tror rigtignok, at hvis Rigsdagen vilde vedtage en saadan Lov og stille 50 Mill. Kr. til Raadighed til direkte Udlaan med  $\frac{2}{3}$  Risiko for Staten, vilde det medføre, at denne forstaaelige Liberalitet, der har sin Grund i, at ingen ønsker at faa Forholdet forstyrret, og at ingen ønsker at overtage disse Ejendomme, vilde forsvinde. Saa vilde Kreditorerne komme frem Mand af Hus, og saa vilde vi faa et Opgør i en hel Mængde Forhold, som vilde føre til Sammenbrud paa Sammenbrud.

Nu kan man naturligvis sige: Ja, lad os kun faa dette Opgør, lad os kun faa denne Klarhed! Det kan man godt sige, men jeg tror nu, man skal betænke sig paa at gaa ind paa det, som man her er i Færd med. Jeg tror dog, der er et begrundet Haab om, at den Krise, vi er inde i, er forbigaaende; det er mere end tvivlsomt, om Lovgivningsmagten vilde udrette noget godt ved at stille saa mange Millioner Kroner til Raadig-

hed, hvis det blot fører til, at Kreditorerne bliver saa meget mindre medgørlige, naar Akkordordningen skal opnaas. Hvis det Forslag, som det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen og hans Meningsfælle har stillet, vedtages, vil det efter min Opfattelse meget hurtig vise sig, at det Beløb paa 50 Mill. Kr. slet ikke strækker til — der maa jo være lige Ret for alle — og det Tab, som derved kan paaføres Statskassen, er af fuldkommen uoverskuelig Rækkevidde. Dertil kommer, at ved den Bestemmelse, der er knyttet til dette Forslag — nemlig at Panterrettigheder, der overstiger, hvad et Udvalg skønner der er Dækning for i de tilstedeværende Værdier, skal overføres til løs Gæld og indgaa som saadan i Akkordordningen, og hvis Panthaveren ikke indgaar paa det, skal han finde sig i en Nedsikring efter Guldverdien og i en Udsættelse af Betalingen —, er der Tale om et voldeligt Indgreb i private velerhvervede Rettigheder, som jeg, skønt jeg jo ikke er Jurist, dog vil tro er juridisk meget tvivlsomt. I hvert Fald er jeg ikke i Tvivl om, at hvad end Lovgivningsmagten i saa Henseende vil vedtage, vil den endelige Afgørelse af dette Spørgsmaal blive truffet af Domstolene. Man kan ikke i dette Forhold give en Lovbestemmelse med tilbagevirkende Kraft. Man kunde tænke sig, at vi belærte af, hvad der er sket, vilde vedtage en Lov, der sagde, at i *Fremtiden* skal alle Gældsforhold forstaaes paa den og den Maade, og de, der tager Pant i en Ejendom, maa være klare over, idet de tager dette Pant, at denne Panteret ophæves, hvis Ejendommens Værdi gaar ned under den samlede Gældspost. Men det er slet ikke det, der er taget Sigte paa, og jeg tror heller ikke, vi turde vedtage et saadan Forslag; thi hvis vi vedtog det, er det ganske klart, at vi vilde fuldkommen ødelægge al Kreditgivning mod Pant i Ejendomme. Men langt værre vilde det blive, hvis vi vedtog en saadan Lovbestemmelse med tilbagevirkende Kraft, thi derved vilde vi aabenbare for os selv og for hele Verden, at her er et Land, hvor man ikke kan stole paa Lovgivningsmagten, naar det gælder indgaaede Forpligtelser; de kan ophæves af Lovgivningsmagten, naar den finder det tjenligt.

Nu ved jeg nok, at det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen siger, at man overvurderer Realkreditens Betydning. Ja, jeg ved ikke, om der er nogen, der overvurderer Realkreditens Betydning, men jeg er i hvert Fald ganske sikker paa, at det ærede Medlem undervurderer den. Det ærede Medlem sagde ogsaa: Man skal ikke være saa frygttagtig overfor Kapitalen, man skal